

ОЛЕГ АЙРАНОВ
ПОЛИТИЧЕСКИЯТ ИЗПИТ

chitanka.info

Стрелбите, ученията и маршировката на празничния парад по традиция си бяха истинското поле за изява, където повечето подразделения в БНА се стремяха да блеснат. Изпитите, в това число и политическият бяха по-скоро формалност, която и изпитващите гледаха някак да претупат.

Имаше, разбира се, и изключения. В някои родове войска на политическия изпит се гледаше едва ли не като на проверка на боеспособността. Издържалите войници впоследствие чуваха ред благосклонни похвали, които изобилстваха от понятия като „чест“, „доверие“, „правилен класов подход“ и прочие. За сметка на това неиздържалите се третираха като неспособни да се справят с възвишените задачи, които службата изискваше от тях. И тъй като неуспехът хвърляше съмнителна светлина не само върху скъсаните, но и върху обучаващите ги офицери, дни преди събитието подготовката се състоеше наред с лекциите и от множество обещания за отпуска, както и зле прикрити заплахи в случай на издънка. Във връзка с последното често се споменаваше старата казармена притча за зъбните колела и колко по-бързо щели малките колела да се завъртят, ако на големите по една или друга причина се наложи да ускорят хода си.

* * *

От пръв поглед си личеше, че полковник Цветанкин напълно съзнава важността на своята мисия и отговорността тежаща на плещите му. Беше наместил охраненото си туловище в класната стая зад голямата маса със зелената покривка, та пространството зад нея, където в нормални дни фигурата на ЗКПЧ с прякор „Трактора“ някак се губеше, сега бе подobaващо запълнено. Портретите с ликовете на председателя на държавния съвет и министъра на отбраната над главата му гледаха с взор целеустремен в бъдещето. На лицето му бе замръзнала усмивката на една от онези дебели китайски фигурки, които много чужденци считат погрешно за статуетки на Буда и която имаше за цел да предразположи изпитваните бойци. Зад бюрото встрани от масата, заровил червения си нос в един дебел тефтер бе седнал Трактора и се правеше, че си води записки.

— Следващият боец — наруши мълчанието полковникът.

— Редник Христинков! — скочи на крака поредният.

— Изтегли си билет, момче.

В началото на всеки изпит Цветанкин се стараеше да създаде една леко мистична атмосфера, както при въвеждането в тайнство, един вид стъпка към душевното съвършенство. Сега мероприятиято отиваше към своя край и на лицето му личеше известна умора. Последните двама изпитвани се оказаха едни досадни професори, които картечейки без точка и запетайка бяха изстреляли повече думи, отколкото всички преди тях взети заедно. Полковникът откровено ненавиждаше тези градски „интелектуалци“, които дърдореха без задръжки, нижейки леко и небрежно километрични изречения. Бяха самоуверени до немай-къде и ораторстваха смело на всякакви политически теми. Речта им течеше гладко, но мисълта се следеше трудно, а да ги заковеш някъде беше почти невъзможно. Нещо дълбоко съмнително и ненадеждно прозираше в тях. Като че ли бяха в състояние да обосноват всичко, което трябва, а ако се наложеше и противоположното. За щастие такива екземпляри в армията се срещаха рядко и Цветанкин се утеши, че най-тежкото вече е минало. Вероятността сред малкото останали да налети на още един такъв ляляджия беше равна на нула.

Христинков посегна подчертано наслуки и разгъна билета с израза на философ, който и тъй знае отговорите на всички въпроси в този живот.

„Ролята на Съвета за икономическа взаимопомощ и на Варшавския договор в страните от социалистическата общност“ — прочете редникът.

Лошо предчувствие обзе полковника. Той познаваше въпросите от билетите наизуст и на мига осмисли, че боецът чете съкращенията в пълен текст, без да се запъне. Офф, още един такъв всезнайко...

Без да чака подкана, Христинков пое въздух и натисна спусъка:

— В съответствие с понастоящем настъпилия решаващ исторически етап в процеса на изграждането на развитото социалистическо общество и израстването на световната социалистическа система като най-моцнен фактор в съвременната политика на планетата по пътя ѝ към комунизма, господстващите у нас работническа класа, рамо до рамо със селскостопанските труженици и трудещата се интелигенция, в единство с великия

Съветски Съюз, страните от Съвета за Икономическа Взаимопомощ и Варшавския Договор...

Полковникът усети коварна болка, която тръгна от ушите и се запровира към челото му. Това си бе малшанс отвсякъде и въобще... що за нездрава сбирщина от локумджии беше това поделение!? Цветанкин се огледа, но не забеляза някой от присъстващите да е особено впечатлен от словесния водопад, само Трактора съзерцаваше изпитвания с гордата усмивка на доволен от отличника си прогимназиален учител.

— ... под мъдрото ръководство на КПСС, БКП и другите братски партии се утвърдиха като сплотен военно-икономически фронт и надежден противник на завоевателните стремежи на НАТО и другите милитаристични военни блокове, инструменти на хегемонистичните домогвания на Съединените щати и останалите реакционни империалистически сили, стремящи се към световно господство и с блестящия си пример показват на развиващите се държави как на живо се практикува последователна политика на мир, социализъм и пролетарски интернационализъм...

Слепоочията на Цветанкин започнаха да пулсират. Ясно, това плямпало съвсем сериозно се канеше окончателно да му пръсне главата. Не го ли спреше навреме, рискуваше онзи да го подкара докато му свършат пълнителите и мигрената щеше да го зацепи с пълна сила.

— ... който, за разлика от настъпилата с Великата октомврийска социалистическа революция постоянно задълбочаваща се обща криза на капитализма е гарант за планомерно и пропорционално развитие и социално-икономически прогрес в нашите страни, за сигурност и стабилност, мирно съвместно съществуване между държави с различен обществен строй, както на Балканите, така и в Европа и целия свят...

— Достатъчно, боец! — не издържа полковникът. — Виждам, че владееш материала отлично. Такава и оценка ти давам. Сядай!

— Слушам! — Христинков направи кръгом и не без съжаление тръгна към мястото си. Политическият изпит беше една от малкото възможности в казармата, където му се отваряше шанс да покаже на тези провинциални галфони от стария набор колко са низши духом. И сега този плондер в полковническа униформа го прекъсна тъкмо като беше позагрял. Пълна гавра със способностите му си беше това!

— Следващият! — Цветанкин сведе глава и с облекчение почна да разтрива веждите си.

Когато след малко отново я вдигна трябваше да се взре стръмно нагоре, за да разгледа физиономията на бъркащия в кутията с изпитни билети войник. Бате Сечи както винаги не бързаше. Следейки флегматичните му движения офицерът за трети път този ден се вкисна. Май сега пък му предстоеше тягостен, мъчителен разпит. Цветанкин въздъхна и вместо боеца си пожела наум простичък въпрос без много политически тънкости.

Бате Сечи бавно разгърна билета.

— Айде де, че дойде време за вечеря! — подкани го полковникът, все още стараейки се с любезния си глас да отпусне атмосферата. — Чети на глас!

„Македонският въпрос и отношенията на НР България със съседна СФР Югославия.“

Язык, не се получи, сега я вапцааме! Югославия си беше тема с множество подводни камъни. Тук не беше достатъчно да се хвали социализма или плюе капитализма, тука се изискваше и познаване на външнополитическата партийна линия с всичките ѝ нюанси. Ако боецът сега се издънеше, само заради него ще се наложи да се връща в това поделение за поправителен. Цветанкин искрено съжали, че вместо на този лонгур, който явно не можеше да върже две думи на кръст, въпросът не се падна на лапацало като току-що седналия. Бате Сечи продължаваше мълчешком да съзерцава билета си и Цветанкин реши да му остави повече време, затвори очи и потъна в нещо като медитация. Изпитаните бойци се отегчаваха и се опитваха незабелязано да дремуват с отворени очи по местата си.

Боецът каза точно две изречения. Югославия ни е западна съседка, в която съществува и република Македония и ние се стараем да поддържаме добри отношения с нея. После отново млъкна. Познавайки Бате Сечи, Трактора много добре оцени изказването му като проява на изключително многословие и го погледна с благодарност. Но на изпитващия чутото му се стори все пак малко постничко. След като около минута не последва нищо, Цветанкин отвори очи с ням въпрос, но в отговор отсреща получи само един безучастен поглед.

— Хубаво де, а Югославия наш съюзник ли е?

Пауза.

— Добре, добре, хайде остави Югославия — полковникът сякаш се стараяше да отбегне въпроса повече от изпитвания редник. — Да минем към друга тема.

Няколко от бойците се бяха събудили и сега нахилени до уши следяха с любопитство развоя на събитията. Бате Сечи да трябва да каже повече от едно изречение, пък друг, който не знае табиета му да вади думите с ченгел, това си беше коджа сеир.

Цветанкин направи поредния си опит:

— Я кажи сега, ако имаше възможност да живееш в Съветския съюз или в Съединените щати, къде би отишъл?

Пауза.

— Ъ-ъ... в Съветския Съюз.

Сега в класната стая се чу сподавен кикот. Бате Сечи не се впечатли ни най-малко от това, но полковникът Цветанкин трепна и видимо се ядоса.

— Недей се смя! Ще ви изкарам всички въвн на строева! — азиатската му усмивка съвсем се стопи. — Правилно се ориентира боецът! Има здрав марксистко-ленински мироглед!

След това с последни сили я възстанови и отново се обърна към изпитвания:

— Добре де, обоснови се малко. Защо именно в Съветския Съюз?

Пауза.

— Ами-и...

Полковникът се наведе леко напред и с напрегнато изражение се взря в лицето на боеца, сякаш очакваше от устата му да излети пикиращ вражески изстребител.

— ... защото там е по-хубаво — завърши дългата си мисъл Бате Сечи.

Сега вече в цялата класна стая се разнесе дружен смях и на двамата офицери им трябваше около половин минута, докато възстановят дисциплината. Но това вече нямаше и голямо значение, всички бяха издържали изпита, всички облекчено си отдъгнаха, най-вече изпитващият.

След като веселието все пак се поуталожил, полковник Цветанкин произнесе още нещо като заключително слово: как всички трябва да

сме готови да даваме жертви за родината и как въпреки далновидното управление на нашата партия в справедливия ни социалистически строй все още има такива нездрави елементи, които търсят на работата лекото и на баницата мекото. При тези думи той нежно и доволно поглади униформата си там, където беше стегнала заобления участък около пъпа му. После тежко се надигна и напусна стаята с удовлетворението, че и в това поделение няма такива политически неосъзнати бойци, за които да се налага да повтаря изпита.

Трактора сгъна тефтера си и го последва.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.